

عنوان مقاله:

کاهش همخوانی در زبان فارسی: مطالعه موردی همخوانهای انفجاری

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات زبان و گویش های غرب ایران، دوره 8، شماره 3 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

وحید صادقی - دانشیار گروه زبان انگلیسی و زبانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه بین المللی امام خمینی، دانشگاه بین المللی
امام خمینی، قزوین، ایران

سمیه اسلامی - کارشناسارشد زبانشناسی همگانی، گروه زبان انگلیسی و زبانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه بین المللی امام
خمینی، قزوین، ایران.

خلاصه مقاله:

در نوشتار پیش رو کاهش همخوانهای انفجاری در گفتار پیوسته فارسی در چارچوب واجشناسی آزمایشگاهی بررسی شده است. داده‌ها طوری طراحی شدند که همخوانهای انفجاری در یکی از سه جایگاه آغازی، میانی (بین دو واکه) و پایانی کلمه قرار بگیرند؛ همچنین همخوان‌ها از نظر بافت آوایی (بافت واکدار و بی‌واک) و موضع تکیه (تکیه بر و بی‌تکیه) با یکدیگر تفاوت داشتند. مقادیر دیرش همخوان‌های انفجاری و همچنین فراوانی وقوع تظاهر آوایی آن‌ها به صورت گونه‌های انفجاری، سایشی و ناسوده محاسبه شد. نتایج نشان داد که انفجاری‌های بی‌واک نسبت به کاهش، مقاومت نشان می‌دهند و در هیچ بافتی از میزان قوت همخوانی آن‌ها کاسته نمی‌شود؛ ولی انفجاری‌های واکدار بسته به دو عامل جایگاه و بافت آوایی به درجات مختلف کاهش می‌یابند. بیشترین میزان کاهش مربوط به جایگاه بین‌واکه‌ای است که در آن هم از دیرش انفجاری‌ها (واکدار) کاسته می‌شود و میزان گرفتگی آن‌ها از گونه انفجاری به ناسوده تغییر می‌کند. کاهش انفجاری‌های واکدار در جایگاه‌های آغازی و پایانی کلمه در مجاورت آواهای واکدار تنها به صورت کوتاه‌شدگی همخوان یا کاهش دیرش است. نتایج به دست آمده با دیدگاه آوایی به کاهش همخوانی مطابقت بیشتری دارد و سازوکارهای تولیدی ناظر بر فرایند کاهش همخوان را به صورت کاهش درجهت افزایش رسایی، کاهش درجهت کم‌کوشی تولیدی و کاهش درجهت کوتاه‌شدگی (کم‌شدن دیرش) تأیید می‌کند. این یافته‌ها با محدودیت‌های ادراکی ناظر بر فرایند کاهش نیز مطابقت دارد که براساس آن کاهش در درون یک سازه نوایی مانند کلمه نسبت به مرز آغازی و پایانی آن سازه رایج‌تر است؛ کاهش در مجاورت واکه‌ها رایج‌تر از همخوان‌هاست و احتمال کاهش یک همخوان انفجاری به ناسوده بیشتر از سایشی است.

کلمات کلیدی:

همخوان‌های انفجاری، کاهش همخوانی، جایگاه بین‌واکه‌ای، بافت آوایی، گونه ناسوده

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1161134>

